

PROJEKT BADAWCZY Komitetu Badań Naukowych Nr 6 P20202005
>CZŁONEK ZESPOŁU WYKONAWCÓW PROJEKTU<

Kierownik projektu – prof. dr hab. Teresa Czyż
tczyz@amu.edu.pl

Podstawy regionalizacji geograficznej

Okres realizacji: 1993 – 1996

Z przedmowy publikacji zawierającej wyniki badań:

Czyż T.(red.), 1996. Podstawy regionalizacji geograficznej. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznań

<http://www.bogucki.com.pl/>

Prezentowane studium jest zbiorem prac wykonanych w Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Planowania Przestrzennego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu pod kierunkiem prof. dr hab. Teresy Czyż w latach 1993 – 1996 w ramach realizacji projektu badawczego nr 6 P20202005 pt. „Podstawy regionalizacji geograficznej” finansowanego przez Komitet Badań Naukowych.

Prace te dotyczą teorii regionu i regionalizacji geograficznej rozpatrywanej w aspekcie społeczno-ekonomicznym i tworzą spójną całość z punktu widzenia strategii postępowania badawczego w zakresie regionalizacji. Problemy regionalizacji rozpatruje się na płaszczyźnie metodologicznej. W postępowaniu badawczym uwzględnia się również składnik faktograficzny, jednak rolę faktów sprowadza się do sprawdzenia za ich pomocą hipotez struktury regionalnej Polski.

Praca pierwsza Z.Chojnickiego przedstawia nową koncepcję regionu społeczno-ekonomicznego w postaci regionu terytorialnego. Autor na gruncie założeń realistyczno-systemowych oraz współczesnych koncepcji regionu charakteryzuje region jako terytorialny system społeczny omawiając: główne aspekty systemowe regionu, jego podstawy funkcjonalne i osadnicze oraz procesy i stadia kształtowania się i przemian regionu terytorialnego. W kolejnej pracy T.Czyż prezentuje, opartą na koncepcji systemowej regionu, procedurę regionalizacji strukturalnej wprowadzając jako miarę oddziaływania potencjału ludności. Układ makroregionów społeczno-gospodarczych Polski, rozpoznany na podstawie analizy rozkładu przestrzennego potencjału ludności miast, jest traktowany jako hipoteza

struktury regionalnej kraju. Weryfikację wybranego makroregionu tego układu, tj. makroregionu poznańskiego przeprowadzoną, na podstawie realnych powiązań społecznych w postaci migracji studentów zawiera praca T.Czyż, P.Churskiego i H.Spychały-Szyszki. Formułuje się również inne warianty makroregionu poznańskiego związane z podziałem wojewódzkim i porównuje się ich stopień domknięcia. Dwie dalsze prace dotyczą problematyki wyznaczania granic regionalnych. A.Maćkiewicz i W.Ratajczak stosują podejście sformalizowane i przedstawiają algorytm wyznaczania granic oparty na teorii zbiorów rozmytych. Wprowadzają interakcyjną metodę określania stopniowości poziomów rozmytości. Algorytm ten demonstrują w analizie empirycznej ustalając na powierzchni potencjału ludności w układzie miast rozmytą granicę między regionem poznańskim i wrocławski. Odmienne podejście do delimitacji granic regionalnych prezentuje R.Matykowski. Podejmuje próbę określenia roli i przebiegu granicy międzyregionalnej na podstawie indywidualnych preferencji dotyczących przynależności regionalnej poprzez odwołanie się do świadomości regionalnej. Badanie empiryczne dotyczące stopnia akceptacji społecznej granicy regionu przeprowadzono w strefie peryferyjnej oddziaływania Poznania.

Przedstawiony zbiór prac daje nowe koncepcje teoretyczne regionu społeczno-ekonomicznego i propozycje metodologiczne, które mogą zmienić podejście do regionalizacji. Zawiera również wartościową wiedzę faktograficzną dotyczącą kształtowania się struktury regionalnej Polski. Sądzę, że prezentowane prace są symptomem postępu poznawczego w dziedzinie teorii regionu i regionalizacji i zainicjują dalsze badania geograficzne z tego zakresu.

Teresa Czyż

Dr Paweł Churski – członek zespołu wykonawców projektu
Instytut Geografii Społeczno-Ekologicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM
Zakład Analizy Regionalnej
Ul. Dziegielowa 27
61- 680 POZNAŃ
tel. 0-61 829-61-59